

WERKvloER

In dit nummer:

2 De geur van diervoeder

4 Trots op Walter Scholten

6 Veilig op het boerenerf

7 Oh zit dat zo? Gevaarlijke stoffen

8 Achtergrond Pensioen

*Gekleurde
neuzen*

Lokale overheden

De diervoederindustrie valt sinds 1 januari 2016 onder het zogeheten Activiteitenbesluit. Dit betekent onder meer dat de norm voor geur rond een fabriek kan veranderen. Hoe zit dat precies, met geur en stankoverlast? Werkvloer legt het oor te luisteren bij Frans de Bree, directeur van Buro Blauw en expert als het op luchtjes aankomt.

et Activiteitenbesluit dateert van 19 oktober 2007. Het besluit past in het streven van de overheid om de regeldruk voor ondernemers te verminderen.

In plaats van specifieke vergunningen geeft het Activiteitenbesluit algemene regels waar elk bedrijf zich aan heeft te houden heeft. Voorwaarde is dan wel dat ondernemers op de hoogte zijn van de regels en ze goed toepassen.

Het Activiteitenbesluit is echter niet uitputtend. Voor sommige branches, zoals de diervoederindustrie, zijn daarom nog steeds vergunningen nodig. De branche heeft daardoor nu te maken met twee sets van regels: de algemene regels van het Activiteitenbesluit, en specifieke regels die worden vastgesteld door het lokaal bevoegd gezag, zoals de gemeente of provincie.

"Als onderdeel van de oude emissierichtlijn was er een bijzondere regeling voor de diervoederbranche", vertelt De Bree. "Officieel is deze regeling afgeschaft, maar ze is wel opgenomen in het archief van de Nederlandse emissierichtlijn. Het bevoegd gezag kan hierop terugrijpen bij het vaststellen van de normen. Maar dat hoeft niet.

"De gemeente of provincie heeft wel de plicht om te motiveren waarom ze voor een bepaalde norm kiest. Wanneer burgers of een bedrijf bezwaar maken en naar de rechter stappen, zal die kijken naar de motivatie van het bevoegd gezag. Is de keuze niet goed gemotiveerd, dan kan de rechter de vergunning vernietigen."

'Geurhinder bepalen is ingewikkeld'

Gekeurde neuzen

Het meten van geur en het bepalen van geurhinder is ingewikkeld, legt De Bree uit. "Bij de uitstoot van schadelijke stoffen is het eenvoudig. Dan meet je het aantal deeltjes, in milligram per kubieke meter. Daar gelden objectieve criteria voor. Bij geur is de gangbare norm dat er 'geen onaantvaardbare hinder' mag zijn. Het bevoegd gezag bepaalt wat 'onaantvaardbaar' is."

Buro Blauw maakt bij geurmetingen gebruik van 'gekeurde neuzen'. Dit zijn oproepkrachten met een gemiddeld reukvermogen. "Een maatstaf is hoe vaak we de lucht moeten verdunnen totdat de helft van het aantal proefpersonen niets meer ruikt. Er zijn ook wel apparaten om te meten, maar mensen zijn betrouwbaarder en ruiken soms ver beneden de grens van het apparaat."

Een ander aspect van geur is of het stinkt of lekker ruikt. Dit noemen geurexperts de 'hedonische waarde'. Om deze te bepalen wordt een panel ingeschakeld. De panelleden kunnen op een schaal van +4 tot -4 opgeven of ze een geur lekker of vies vinden. "Dat is voor een deel subjectief", zegt De Bree. "Over rotte eieren zal geen verschil van mening zijn, maar bij bijvoorbeeld chocolade is al weer anders. Als je in

bepalen geurnorm

de buurt van een chocoladefabriek woont, zullen bezoekers misschien zeggen: 'Dat ruikt lekker.' Maar als je er de hele dag in zit..."

Een geurpanel bestaat uit meerdere mensen, zodat een gemiddelde waardering ontstaat. Als die lager is dan $-0,5$, gold in de oude regeling dat een woning hieraan niet langer dan 2 procent van de tijd mag zijn blootgesteld. "Het gaat om de geurconcentratie die bij woningen optreedt. Dat kunnen we terugrekenen naar de uitstoot uit de schoorsteen. En die waarde komt dan in de vergunning."

Als de geurnorm wordt overschreden, zijn er verschillende maatregelen denkbaar. De meest gebruikte is dat de geuren van meerdere productielijnen afgezogen worden en via een hoge verhoogde schoorsteen. Soms is dat echter niet mogelijk, bijvoorbeeld omdat de welstandscommissie bezwaar maakt of een schoorsteen niet past in het bestemmingsplan. Als er een vliegveld in de buurt is, kan dit ook problemen geven.

Als alternatief zijn er technologische hulpmiddelen om de geur te beperken. De meest toegepaste is koude oxidatie. Hierbij wordt actieve zuurstof gemengd met de stinkende lucht. Er volgt dan een chemische reactie waarbij de geurstoffen worden afgebroken.

Nieuw rekenmodel

In de oude regeling werd uitgegaan van een vast verband tussen de geuremissie en het eiwitgehalte van diervoeder. De afgelopen jaren bleek deze relatie anders in elkaar te zitten dan verwacht. "Tot 22 procent eiwitgehalte klopt het wel", zegt De Bree, "maar daarboven gaat het niet meer op en neemt de geuremissie zelfs af. Dat hebben we ervaren omdat er vraag is naar eiwitrijker voer."

In opdracht van Nevedi en in samenwerking met onderzoeksbureau Zetadec heeft Buro Blauw nieuwe formules ontwikkeld om de geuremissie te berekenen. Op de website www.geurnormdiervoeder.nl kunnen producenten Excelbestanden downloaden om per product de jaaremissie en de geuremissie te berekenen aan de hand van voersoort, eiwitgehalte, meeltemperatuur en jaarproductie.

"Het rekenmodel is vernieuwd en de emissiefactoren zijn veranderd", zegt De Bree. "Nevedi is nu nog in gesprek met het ministerie van Infrastructuur en Milieu en met de omgevingsdiensten om erkenning te krijgen voor de nieuwe methodiek en nieuwe kengetallen. Dit moet leiden tot duidelijke en handhaafbare regels voor geuremissies. We hopen dat we tegen de tijd dat deze Werkvloer uitkomt tot overeenstemming zijn gekomen."

Trots op

Wie?

Walter Scholten

Functie?

Nutritionist bij E.J. Bos Mengvoeders B.V.

En ook?

Voorzitter van het 4 mei-comité in Maarn-Maarsbergen

'Vrijheid is een

Wat heb je met 4 mei?

Ik werd geïnspireerd door mijn vader. Die werkte in de Tweede Wereldoorlog bij de spoorwegen, deed ook mee aan de grote spoorwegstaking. Hij vertelde vaak over de oorlog. Daardoor wilde ik er ook meer over weten. Ik lees er veel over. Er zijn helaas steeds minder mensen die er uit eigen ervaring over kunnen vertellen.

Wat doen jullie in Maarn om te gedenken?

De afgelopen jaren vertelden mensen die de oorlog als kind hebben meegemaakt, aan schoolkinderen van nu hoe het was in die tijd. In de voorbereiding heb ik gesprekken gevoerd met deze mensen. Dat was heel boeiend. Ik verbaas me erover hoeveel kinderen al weten en hoe nieuwsgierig ze zijn naar die verhalen. Het maakt echt indruk.

Dit jaar kwam een man vertellen over het oorlogsmonument en de mensen achter de namen die erop staan. Verder is er altijd een stille tocht van de begraafplaats naar het oude gemeentehuis, met kransleggingen en een toespraak van een wethouder.

Waarom is het belangrijk dat we blijven gedenken?

Wij leven in vrijheid doordat in '40-'45 mensen hun leven voor ons gegeven hebben. Zij zijn voor ons gesneuveld. Daar moeten we ons goed van bewust blijven. Zeker nu het terrorisme dichterbij komt, is het belangrijk dat we ons realiseren dat vrijheid een groot goed is. 4 Mei is een goede gelegenheid om daar even bij stil te staan.

En 5 mei?

5 Mei is om die vrijheid te vieren. Dat is in Maarn in handen van de Oranjevereniging. Die doen dat goed. Ik ga wel kijken en doe mee aan de fietstocht die ze organiseren.

groot goed'

Risico's op boerenerf altijd melden

Afgelopen jaar kwam een chauffeur van transportbedrijf Nijhof-Wassink om het leven na een ongeluk op een boerenbedrijf. Terwijl hij diervoeder loste, is de silo omgevallen. Het ongeluk versterkt de roep om meer aandacht voor de veiligheid van chauffeurs. Die moeten na een dag werk weer veilig thuis komen.

“Wat de omstandigheden bij het noodlottige ongeluk precies waren, is nog niet bekend”, aldus **Martin Schoemaker**, General manager Feed Logistics bij Nijhof-Wassink. “De Inspectie SZW onderzoekt de toedracht nog.” De veiligheid op het boerenerf is een grijs gebied. Er zijn geen wettelijke regels of keuringen. “Onze chauffeurs komen in allerlei situaties terecht”, zegt Schoemaker.

Roestvorming op silo's, putten met kapotte of ontbrekende deksels. Wij hebben al jaren de afspraak met onze chauffeurs: als je iets ziet wat niet deugt op het gebied van veiligheid, dan meld je het. Maar een chauffeur is geen veiligheidsexpert.” Als er meldingen binnenkomen, koppelt Nijhof-Wassink dat terug met het diervoederbedrijf waarvoor ze het transport verzorgen. De klanten van Nijhof-Wassink gaan dan het gesprek aan met de afnemers van de producten. “In dit proces ontbreekt het nog wel eens aan de bereidheid om zaken te veranderen”, zegt Schoemaker. Dit kan verschillende oorzaken hebben, maar de marktsituatie is er zeker een onderdeel van.”

Bespreekbaar maken

Naar aanleiding van het ongeluk heeft Nevedi de werkgroep 'veiligheid op het boerenerf' opgezet.

Jeroen Franck zit namens ForFarmers in deze werkgroep. “We brainstormen over hoe we de risico's kunnen verminderen”, zegt hij. “De uitdaging is om het onderwerp veiligheid met klanten bespreekbaar te krijgen en samen met de klant een oplossing te zoeken.”

In het eigen bedrijf heeft ForFarmers diverse maatregelen genomen. Er komt een vragenlijst die chauffeurs invullen voor elke klant. Zo ontstaat een globaal beeld van de risico's. Chauffeurs krijgen een training om situaties te beoordelen. Ze kunnen vervolgens zelf al hun gedrag aanpassen om zo veilig mogelijk te

werken. Aan de hand van de registraties gaat ForFarmers in gesprek met de afnemer.

“Het is belangrijk dat Nevedi-leden contact hebben met elkaar en ervaringen uitwisselen”, zegt Franck. “Wat kom je tegen? Hoe benader je klanten? Waar liggen knelpunten. Soms is dat lastig, want je hebt ook met commerciële afwegingen te maken. Maar uiteindelijk gaat het erom dat de chauffeur na zijn werk weer veilig thuis komt. Dat is het belangrijkste.”

Situaties vastleggen

Nevedi is zich bewust van het belang van het onderwerp, zegt **Heleen van Weele** van Nevedi. “Veiligheid staat nadrukkelijk op de agenda. Martin Schoemaker was dan ook een van de sprekers tijdens de ledenvergadering van 29 april. Samenwerking tussen bedrijven is belangrijk. Ik zie dat chauffeurs van verschillende bedrijven de situaties vastleggen, bijvoorbeeld door foto's te maken. Dat is goed.” De branchevereniging gaat werknemers van de leden extra informeren over veiligheid, onder andere via Werkvloer. Daarnaast zoekt Nevedi samenwerking met Stigas, de arbo-organisatie voor de groene sector. “Stigas is een project gestart om het aantal ongelukken terug te dringen. Zij hebben de contacten met de boerenbedrijven en kunnen helpen het veiligheidsbewustzijn bij de afnemers van de diervoederbedrijven te vergroten.”

Bij de meeste agrariërs is het geen onwil, eerder onwetendheid,

‘Een chauffeur is geen veiligheidsexpert’

denkt Jeroen Franck. “Soms zijn agrariërs zich niet bewust van de risico's. Mijn oproep aan chauffeurs en diervoederproducenten is dan ook: maak onveilige situaties altijd bespreekbaar. Ook al overkomt je niets. Als bedrijven doen we alles voor de veiligheid van onze medewerkers. De locaties van de klant zijn een blinde vlek die we ook moeten beoordelen.”

Risicovolle situaties op het boeren erf vastgelegd door chauffeurs

oh zit dat zo

Voorzichtig met gevaarlijke stoffen

In de diervoederindustrie werken we soms met gevaarlijke stoffen, zoals voedingsadditieven, schoonmaakmiddelen en gewasbeschermingsmiddelen. Gevaarlijke stoffen herken je onder meer aan het etiket. De werkgever dient maatregelen te nemen om blootstelling zoveel mogelijk te voorkomen. De werknemer heeft ook een eigen verantwoordelijkheid.

Als er gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen, schat de werkgever in welke risico's er zijn voor de medewerkers. Hij verzamelt informatie over de stoffen en maakt een risico-inventarisatie, een zogeheten RI&E-stoffen. Hierin legt hij onder meer vast aan welke stoffen medewerkers blootgesteld kunnen worden en in welke situatie, en wat de gevaren zijn.

De werkgever dient er ook op toe te zien dat de medewerkers veilig met gevaarlijke stoffen omgaan. Voor 170 stoffen geldt een wettelijke grenswaarde. De werkgever maakt een plan van aanpak met maatregelen om blootstelling te beperken of te voorkomen. Bijvoorbeeld vervanging door een minder gevaarlijke stof, afzuiging, organisatorische maatregelen of beschermingsmiddelen.

Werkinstructies

Medewerkers die met gevaarlijke stoffen werken, moeten goed op de hoogte zijn van de risico's en wat ze kunnen doen om zo veilig mogelijk te werken. Goede werkinstructies zijn hierbij essentieel. Een goede werkinstructie geeft duidelijk aan wat de medewerker moet doen. Beeld en tekst kunnen elkaar hierbij versterken. En medewerkers moeten er ook kennis van nemen.

Als werknemer heb je ook een eigen verantwoordelijkheid. Vraag extra informatie aan je leidinggevende als risico's onduidelijk zijn. Zijn de werkzaamheden duidelijk? Zo nee, vraag uitleg. Andere vragen die je kunt stellen zijn: Met welke stoffen krijg ik te maken? Wat zijn de gezondheidsrisico's? Zijn de beschermingsmaatregelen goed en aanwezig? Trek aan de bel als je twijfelt.

Meer informatie vindt u op www.arbocatalogusgraan.nl. Kies in het linkermenu voor 'Gevaarlijke stoffen'.

Pensioen

Het Molenaarspensioenfonds (MPF) heeft in 2016 de pensioenen niet verhoogd. Dit geldt zowel voor wie nog pensioen opbouwt als voor mensen die al met pensioen zijn. Gelukkig zijn de pensioenen niet verlaagd.

Pensioenen Molenaarspensioenfonds dit jaar niet verhoogd

Pensioenen worden niet automatisch elk jaar verhoogd. Dat kan alleen als het pensioenfonds genoeg financiële reserves heeft. Het Molenaarspensioenfonds (MPF) kan dit jaar de pensioenen niet verhogen.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft aan in hoeverre een pensioenfonds zijn toekomstige verplichtingen kan nakomen. Bij een dekkingsgraad van 100% is er precies genoeg geld om de pensioenen te betalen. Bij een dekkingsgraad van meer dan 100% is er een buffer om tegenvallers op te vangen.

Het uitgangspunt bij het besluit om pensioenen al dan niet te verhogen, is de beleidsdekkingsgraad. Dit is de gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden. Deze moet ruim boven de 108,4% zijn. Eind december 2015 was de beleidsdekkingsgraad van MPF 108,0%. Dat is te laag. Het pensioenfonds moet daarom maatregelen nemen.

Wat is een herstelplan?

In een herstelplan staat welke stappen een pensioenfonds neemt om binnen maximaal 11 jaar weer financieel gezond te worden. Een pensioenfonds moet een herstelplan indienen als de beleidsdekkingsgraad aan het einde van een jaar te laag is. Elk jaar evalueert het bestuur of de stappen het gewenste effect hebben.

Herstelplan

MPF diende een herstelplan in bij toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Hierin staan de stappen die het bestuur kan nemen om het pensioenfonds weer financieel gezond te maken. MPF verwacht dat de beleidsdekkingsgraad eind 2019 op het gewenste niveau is.

Pensioenen verhogen of verlagen?

De pensioenen zijn per 1 januari 2016 dus niet verhoogd. Ook de komende jaren kan MPF de pensioenen waarschijnlijk niet verhogen. De financiële situatie laat dit niet toe. Het goede nieuws is dat MPF nog geen maatregelen hoeft te nemen, zoals het verlagen van de pensioenen.

Voor meer informatie over onze financiële situatie kijkt u op molenaarspensioenfonds.nl. Daar vindt u elke maand een bericht over de actuele financiële situatie.

Colofon WERKVLOER

Werkvloer is een uitgave van de Stichting Sociaal Fonds Graanbe- en verwerkende Bedrijven. De Stichting Sociaal Fonds Graanbe- en verwerkende Bedrijven is eind 2011 opgericht door FNV Bondgenoten, CNV Vakmensen, De Unie en Nevedi. De Werkvloer wordt sinds 2003 uitgegeven en verschijnt vier keer per jaar. U kunt de Werkvloer digitaal ontvangen, stuur een e-mail naar de redactie van Werkvloer via: info@graancao.nl. De volgende editie zal dan digitaal verstuurd worden.

Redactie

De redactie bestaat uit Nurettin Altundal, Frans van de Veen, Sjerp Holterman, Ed van Benthem, Stefan van der Linden, Heleen van Weele en Jeanette Speksnijder. Suggesties en ideeën voor de Werkvloer kunt u per e-mail sturen naar: info@graancao.nl of via telefoonnummer: 085 773 19 77. Ook voor vragen kunt u contact opnemen met de redactie van de Werkvloer.

Nurettin Altundal, FNV,
0495 43 31 58, n.altundal@bg.fnv.nl

Frans van de Veen, CNV Vakmensen,
076 572 46 70, fveen@cnvvakmensen.nl

Sjerp Holterman, De Unie,
06 52 52 20 30, sjerp.holterman@unie.nl

Heleen van Weele, Nevedi,
085 773 19 77, vanweele@nevedi.nl

Jeanette Speksnijder, Nevedi Services BV
085 773 19 73, speksnijder@nevediservices.nl

Teksten

Bureau Schijfwerk, Jos Leijen

Foto's

Fons van Bindsbergen, Jeroen Franck,
Walter Scholten, Henk van der Stouw e.a.

Vormgeving

Van Bindsbergen Visser

Drukwerk

MarcelisDékavé

Copyright 2015 Stichting Sociaal Fonds Graanbe- en verwerkende Bedrijven, Rijswijk. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of overgenomen in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of enig andere manier, zonder schriftelijke toestemming van de Stichting Sociaal Fonds Graanbe- en verwerkende Bedrijven.

ISSN 1572-5251

